

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Occurritur argumentis cujusdam Recentioris

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

Deo, in Mattheum, agens de vocatione D. Pau- A
li & D. Marthae, ait: Deum tunc eos vocasse, quan-
do ueritas confessorum. Item D. Augustinus libro
1. ad Simplic. quaest. 2. dicit, Deum sic vocare eum
cuius miseretur, quomodo scit ei congruere, ut vocan-
tem non respiciat. Et libro de sex quaestionibus Pa-
ganorum, quaest. 2. contra Porphyrium, dicit,
Deum tunc voluisse hominibus apparere, quando &
nobis scit, qui in eum fuerant credituri. Ergo SS.
Patres admittunt in Deo aliquam praescientiam
futurorum, independentem à decreto, ac proin-
de scientiam mediam.

Ad locum Chryostomi respondet Cardinalis
Toletus Amorat. 54. in caput 5. Lucae, quod
quando Chryostomus dicit, Deum tunc voca- B
se Apostolos, quando praescivit obtemperaru-
ros, intelligendus est, Deum eos vocasse, quan-
do praescivit se operaturum in illis ut obtempe-
rarent. Nisi sic intelligas doctrinam Chryostomi (in-
quod non consentio, sed contrariam omnino veram
esse). Nec mirum: est enim solutio, & doctrina
quam tradit Augustinus cap. 18. de dono perse-
verantiae hanc statuit regulam: Quando apud aliquos
verbi Dei tractatores, reperitur nomen praescientiae, &
signum de vocatione electorum, nomine praescientiae in-
tellecti debet praedestinatio: id est praescientia, in de-
creto & praedestinatione fundata. Unde quando
ipse Augustinus dicit, Deum sic vocare homines,
quomodo scit ei congruere &c. Hoc ita intelligen-
dum est, juxta regulam quam ipsemet tradit:
Deum sic eos vocare, quomodo praedestinat eis
congruere, ut vocantem non respiciant.

Ad aliud testimonium ex libro de sex qua-
stionibus Paganorum desumptum, constat ex
supra dictis, illud à Semipelagianis fuisse olim
allegatum, ad probandum dari in Deo Praesci-
entiam conditionerum, à decreto independentem;
& ab ipso Augustino expositum, libro
de praedest. Sancto. cap. 10. ubi dicit, se id quod
in praedicto opusculo asseruerat, intellexisse si-
ne praedictioe latenti consilii Dei, & sine ex-
clusionem decreti, quod Deus praedestinaverat,
Gentiles, visis Christi miraculis, credituros. D

Obijcies quartò: D. Thomas; parte quaest. 1.
art. 3. ad 4. dicit, quod praedestinatio supponit praesci-
entiam futurorum: At non in statu absoluto,
alias praedestinatio in nobis haberet causam
meritoriam: Ergo in statu conditionato, & con-
sequenter futura conditionata cognoscuntur à
Deo, ante decretum liberum suae voluntatis, per
scientiam mediam. Et in 1. dist. 46. qu. 1. art. 1.
ait, quod voluntas Dei praesupponit praescientiam ope-
rum: Ergo &c.

Respondet in primo testimonio sermonem
esse de absolute futuris, ut constat ex intento ar-
gumenti: nam intendit praedestinationem Chri-
sti fuisse post praevisionem peccati Adami, il-
lamque suppositivam: praevisionem autem peccati,
quam supponit praedestinatio Christi, non est
conditionata, sed absoluta, ut clarum est in via
S. Thomae. Nec ex hoc sequitur, dari in nobis
causam meritoriam praedestinationis: quia, ut
acutè notat Cajetanus, futura quae praedestinato
non supponit, sunt illa quae per praedestinati-
onem non constituuntur, id est quae in suo esse à
praedestinatione non dependent, nec elicitive,
nec imperative: omne autem meritum in praedestina-
tis, est effectus praedestinationis, ideoque
non supponitur praevisionem ad illam, nec datur
causa praedestinationis in nobis.

In secundo testimonio loquitur D. Thomas
Tom. 1.

de reprobatione positiva, sive de voluntate con-
sequente, quam Deus habet infligendi reprobis
penam aeternam: quae voluntas praesupponit
praescientiam malorum operum, & ab ea de-
pendet in genere causa materialis, & demeri-
toriae, ut ibidem docet S. Doctor, his verbis: Vo-
luntas consequens praesupponit praescientiam operum,
non tanquam causam voluntatis, sed sicut rationem
voliti. Verùm hæc praescientia non est conditio-
nata, sed absoluta; nec independens à decreto,
eoque anterior, sed fundata in decreto positive
concurrenti ad entitatem actus mali, & per-
mittendi ipsam malitiam, & deformitatem, ut
suprà fusè declaravimus.

Dist. 4.
art. 6.

§. IV.

Occurritur argumentis cujusdam Recentioris.

Pro scientia media pugnat Petrus à Sancto Jo-
seph disp. 2. suae defensionis S. Thomae, sect. 10. 205
ubi sic argumentatur. Deus certissime cognos-
cit Petrum v. g. convertendum: Sed id non potest
certò cognoscere in decreto absoluto, & praedeterminante
ipsam actum conversionis Petri: Igitur per scientiam aliquam mediam. Major
est certissima, Minorem autem probat primò,
quia saepe docet S. Thomas, effectum contingen-
tem & liberum, in suis causis non posse certò
cognosci, ab intellectu etiam divino. Secundò,
quia ejusmodi decretum praedeterminans eriperet
libertatem Petro: esset enim antecedens res-
pectu conversionis Petri, & illoposito, fieri non
posset, quin Petrus convertatur. Tertio, quia in
decreto illo praedeterminante conversionem
Petri, Deus ei preparat media ineluctabilia, &
quae singulè effectum sunt habitura: hoc autem
repugnat S. Thomae quaest. 6. de verit. art. 3. ubi
docet, Deum ad salutem praedestinari preparare
media, ex se quidem defectibilia, quorum ta-
men aliqua, aliis deficientibus, effectum sint
habitura: ex quo infert infententia D. Thomae
admittendam esse scientiam mediam, quae Deus
certò cognoscat, quænam ex mediis illis prae-
paratis, effectum habitura sint, & dirigatur ad ea
tribuenda, cum opus fuerit.

Respondeo concessa Majori, negando Mino-
rem, ad cujus primam probationem, concedo S. 206
Thomam verè quidem & rectè negare effectus
liberos & contingentes, non posse certò cognos-
ci in causis secundis undè sumptis, & antecede-
nter ad divinum decretum consideratis; cum
sub ea ratione inderminatae sint ad agendum,
& indifferentes ad utrumlibet: nego tamen in-
de sequi, S. Doctorem velle eos cognosci à Deo,
ante decretum, per scientiam mediam; sed in ip-
so decreto, sive potius in sua essentia, ut determi-
nata per illud, & in praesentia suae aeternitatis. In
hoc enim duplici medio, docet D. Thomas, om-
nia futura contingentia, certò à Deo cognosci,
ut suprà ostensum est.

Dist. 4.
art. 5. §.

Ad secundam probationem, negandum est de-
cretum illud quod Thomistae appellant praedeterminans,
eripere libertatem, nam potius est
prima causa, primaque, veluti radix totius libertatis
actualis; cum ab illo tanquam à prima causa,
primoque principio, procedat libera determi-
natio nostrae voluntatis, in qua ipsa libertas
actualis consistit.

Neque valet si dicas, causam liberam debere
seipsam determinare, ac proinde causare suam
determinationem, non verò à Deo determinari. 208

Nam licet causa libera debeat seipsam determinare, non tamen per se primò, & independenter ab alio, priùs naturà determinante: cum enim liberè se determinare, sit proprium agentis liberi, eo modo causa libera debet se determinare, quò libera est: id est si sit primum liberum, ut Deus, debet seipsum per se primò determinare, & independenter ab alio prædeterminante: si autem sit tantum secundum liberum, ut est voluntas creata, debet tantum secundariò se determinare, & dependenter à motione, & applicatione primi liberi, & primi determinantis. Ita expressè docet S. Thomas 1. parte quæst. 19. art. 3. ad 5. his verbis: *Causa quæ est ex se contingens, oportet quòd determinetur ab aliquo exteriori ad effectum: voluntas autem divina, quæ ex se necessitatem habet, determinat seipsam ad volitum, ad quòd habet habitudinem non necessariam.* Et 3. contra Gentes cap. 2. *A contingenti ad utrumque, non sequitur aliquis effectus, nisi per aliquid quòd determinetur ad unum.* Et quæst. 3. de malo art. 2. ad 4. *Manifestum est, quòd cum aliquid movet alterum, non ex hoc ipso quòd est movens, ponitur quòd sit primum movens: unde non excluditur quin ab altero moveatur, & ab altero habeat similiter hoc ipsum quòd movet. Similiter cum aliquid movet seipsum, non excluditur quin ab alio moveatur, à quo habet hoc ipsum quòd seipsum movet, & sic non repugnat libertati, quòd Deus est causa actus liberi arbitrij. Quibus verbis clarissimè docet, nullam in hoc esse repugnantiam, quòd causa libera seipsam moveat & determinet ad agendum, & tamen ab alia, cui essentialiter in agendo & volendo subordinatur, priùs naturà moveatur & determinetur. Unde 1. part. qu. 105, art. 4. ad 2. sic ait: *Moveri voluntariè, est moveri ex se, id est à principio intrinseco: sed illud principium intrinsecum potest esse ab alio principio extrinseco: & sic moveri ex se, non repugnat ei quòd est moveri ab alio.* Ex quibus constat, quàm longissimè distet ille Author à mente, & doctrina D. Thomæ, cuius tamen se patronum ac defenso-rem fingit.*

Ad illud verò quòd addit, nempe decretum D²⁰⁹ prædeterminans, esse antecedens respectu conversionis Petri futuræ, ac proinde tollere ejus libertatem. Distinguendum est Antecedens: prioritate à quo, seu causalitatis, concedo: prioritate in quo, sive durationis, nego. Nego etiam ex tali prioritate, & suppositione antecedenti, sequi destructionem libertatis. Primò, quia falsum est quòd omnis suppositio antecedens tollat libertatem: indifferentia enim objectiva iudicij, est aliqua suppositio antecedens liberam electionem voluntatis, & tamen eam non tollit, sed potius causat. Item, cum in sententia Adversariorum, scientia simplicis intelligentiæ, adjuncta voluntate divinà, sit causa futurationis rerum, est aliqua suppositio illam antecedens (nam omnis causa est prior, saltem naturà, suo effectui) & tamen juxta ipsos non derogat libertati, & contingentia rerum. Secundò quia licet daretur, quòd suppositio antecedens, quæ non oritur à primo principio, & prima radice libertatis, eam tolleret; tamen est de illa, quæ à prima libertatis radice procedit, qualis est suppositio decreti prædeterminantis, quòd oritur ab efficacia infinita divinæ voluntatis, quam D. Thomas, variis in locis, docet esse primam radicem totius libertatis, & contingentia in rebus creatis. Tertio, quia licet decretum prædeterminans, & motio vel gratia efficax ex illo pro-

veniens, non sit formaliter consequens actus liberos nostræ voluntatis; æquivalenter tamen ad illos consequitur, quia consequitur ad aliquid, in quo continetur, & à quo causatur, & derivatur nostræ libertas, scilicet ad efficaciam infinitam voluntatis divinæ. De quo fuscè in Tractatu de prædestinatione.

Ad aliud quòd idem Author ibidem subjungit, nempe quòd posito tali decreto, fieri non potest quin petrus convertatur, distinguendum est, fieri non potest, potentia consequenti, concedo: potentia antecedenti, nego. Sive ut alij dicunt: in sensu composito, concedo: in sensu diviso, nego. Consulendus est D. Thomas 1. parte quæst. 23, art. 3. ad 3. & art. 6. ad 2. & ad 3. ubi docet quomodo prædeterminatum salvari, & reprobum non salvari, necesse sit, salvà utriusque libertate; & quomodo Deus, in sensu utriusque libertate, non possit non prædestinare quem prædestinavit. Legendus est etiam quæst. 6. de verit. art. 4. ad 3. ubi sic habet: *Dicitur communiter, quòd hæc propositio, Deus potest non prædestinare quem prædestinavit, in sensu composito est falsa, in diviso vera; & idè omnes locutiones illæ, quæ sensum compositum implicant, sunt falsæ simpliciter.* Favet etiam Aristoteles 1. de celo textu 119. *Sedendi, inquit, & standi simul quis habet potentiam: quia quando habet illam, & alteram, sed non sic, ut simul sedeat & stet, sed alio tempore.* Dicimus ergo quòd prædeterminatum ad amorè v. g. etiam prout stat sub illa motione & prædeterminatione, habet potentiam ad non amandum; non tamen ut simul amet, & non amet: sive ut conjungat negationem amoris cum tali prædeterminatione: quia cum illa sit prior amore, prioritate solum à quo, seu naturæ; & simul cum illo in eodem instanti temporis, imò & in eodem signo rationis in quo: si prædeterminatio ad amorè componeretur, & conjungeretur in voluntate, cum odio vel negatione amoris, forma & ejus negatio, vel privatio, simul essent in eodem subiecto, quòd implicat contradictionem. Sed de his fuscè locogitato.

Ad tertiam probationem ejusdem Minoris principalis, neganda est sequela: scilicet quòd si Deus videt Petrum convertendum, in decreto prædeterminante ejus conversionem, præparet ad eam media Petro ineluctabilia: his enim omnibus mediis quæ Deus præparat, Petrus potest non uti, illisque resistere, seu dissentire: quavis de facto illis non resistat, nec dissentiat, ideoque omnia eluctabilia quidem sunt, non tamen omnia eluctanda. Aliud autem est esse ineluctabile, aliud non eluctandum; illud enim dicit necessitatem, & impossibilitatem eluctationis, sive resistentiæ: hoc vero solum importat efficaciam, & infallibilitatem divinæ motionis, in ordine ad effectum quem Deus efficaciter intendit. Quare ille Author, alique Recentiores, terminis abutuntur, & in verbis ludunt, ac Lectoribus illudunt, dum malè confundunt ineluctabile, cum non eluctando; irresistibile, cum eo cui non resistitur; & illud quòd movet efficaciter, cum eo quòd movet necessariò.

Longè melius, rectiusque S. Thomas hæc inter se distinguit 1. 2. q. 112. art. 3. in corp. ubi dicit, *preparationem ad gratiam, secundum quòd est à Deo movente, habere necessitatem ad id ad quòd ordinatur à Deo, non quidem coactionis, sed infallibilitatis; quæ intentioni Dei deficere non potest. Unde si ex intentione Dei moventis est, quòd ho-*

non est in ad
quid,
riva-
fini-
clatu
24
um
non
dum
con-
aj di-
divi-
parte
i do-
pro-
ne li-
ficio,
tina-
rt. 4.
il bac
nare,
om-
cant,
i. de
lquis
ram;
pote,
more
ede-
man-
tyfi-
tali
imo-
miml
& in
nario
ur in
for-
nt in
ctio-
oris
od fi
reto
paret
om-
otell
nam-
deon
men
acta-
ne-
onis,
fica
o or-
ten-
res,
Le
clur
eo
aci-
in-
ubi
est
rdi-
bili-
nde.
bo-
mo

non est in ad
quid,
riva-
fini-
clatu
24
um
non
dum
con-
aj di-
divi-
parte
i do-
pro-
ne li-
ficio,
tina-
rt. 4.
il bac
nare,
om-
cant,
i. de
lquis
ram;
pote,
more
ede-
man-
tyfi-
tali
imo-
miml
& in
nario
ur in
for-
nt in
ctio-
oris
od fi
reto
paret
om-
otell
nam-
deon
men
acta-
ne-
onis,
fica
o or-
ten-
res,
Le
clur
eo
aci-
in-
ubi
est
rdi-
bili-
nde.
bo-
mo

213
D. Thomæ, constat primò ex eo quòd recensendo illa media & adminicula quæ Deus præparat prædestinato, & quorum aliqua, aliis deficientibus, effectum sunt habitura, dicit, *illa esse exhortationes, & suffragia orationum*: hæc enim esse auxilia purè extrinseca, quis non videat? Constat secundò, ex eo quòd ibidem in responsione ad 3. dicit, *quòd Deus in voluntate agit, non per modum necessitatis, quia voluntatem non cogit, sed movet eam non auferendo ei modum suum; qui in libertate ad utramlibet confistit; & ideo quamvis divinæ voluntati nihil resistit, tamen voluntas, & quolibet alia res exequitur divinam voluntatem, secundum modum suum, quia & ipsum modum divina voluntas rebus dedit, ut sic ejus voluntas impleretur; & ideo quidam expleant divinam voluntatem necessarii, quidem contingenter, quamvis illud quòd Deus vult, semper fiat. Ex quibus verbis aperte colligitur, D. Thomam, præter gratias extrinsecas, & moraliter tantum excitantes, admittere gratiam aliquam internam, de se efficacem, quæ determet voluntatem ad operandum, & infallibiliter simul & libere eam moveat, & applicet ad consentum. Alioquin falsum esset illud quòd ibidem docet, nihil resistere divinæ voluntati, & motum; & quòd licet quædam expleant divinam voluntatem necessarii, quædam contingenter; illud tamen quòd Deus vult, semper fit. Item falsum esset quòd dicit quòd libetò 12. art. 3. nempe prædestinationem habere certitudinem ex parte scientiæ Dei, quæ non potest falli; ex parte voluntatis divinæ, cui non potest resisti; & ex parte providentiæ, quæ certissimo modo ducit ad finem. Auxiliis enim purè extrinsecis, vel intrinsecis, moraliter tantum excitantibus, possumus resistere, etiam in sensu composito, & potentia consequenti; illaque cum non semper, nec infallibiliter inferant suum effectum, certissimo modo non ducunt ad finem; nec possunt numerari inter illa media, quibus Augustinus dicit, quòd quicumque liberantur, certissime liberantur. Quare ex præfato S. Doctoris testimonio, malè infert Petrus à S. Joseph, aliique Recentiores, illum negare gratiam prædeterminantem, & de se efficacem, & admittere scientiam mediam, quæ Deus certò cognoscat, quam ex illis mediis quæ præparat prædestinatis, effectum habent habitura: cum potius ibidem in responsione ad 4. aperte talem scientiam mediam rejiciat, & gratiam prædeterminantem astruat. Cum enim sibi objecisset*

A contra certitudinem prædestinationis, de qua ibidem agit: prædestinationem esse debere cum suppositione causæ secundæ, creatæ scilicet voluntatis, ac proinde non posse habere certitudinem absolutam, sed tantum conditionalem; ex hypothesi scilicet quòd voluntas humana consentiat, & se ad gratiam præparet: sicut certitudo hujus propositionis, *Sol causabit fructum in planta*, est tantum conditionalis, & ex suppositione quòd arbor concurrat, & cooperetur Soli ad fructificandum. Ita respondet: *Ad quartum dicendum, quòd causa secundæ, quam oportet supponere ad inducendum prædestinationis effectum, etiam ordini prædestinationis subjacet: non autem est ita in virtutibus inferioribus, respectu alicujus superioris virtutis agentis; & ideo ordo prædestinationis, quamvis sit cum suppositione voluntatis humana, nihilominus tamen absolutam habet certitudinem, etsi in exemplo inducto contrarium appareat.* Quibus verbis S. Doctor hoc statuit discrimen inter Deum & causas secundas universales, quòd Sol v.g. qui producit ficum cum suppositione ficulneæ, & olivam cum suppositione oleæ, non facit, ut illa infallibiliter ei cooperetur, ad producendas olivas aut ficus; eo quòd ejus concursus & cooperatio non sit effectus ipsius Solis, aut aliorum corporum celestium; ideoque suppositio Solis neque ficus, neque olivas infert, nisi conditionate, & ex suppositione quòd olea & ficulnea simul influant, eique cooperentur ad fructificandum: prædestinatio verò est certa, non solum conditionate, sed etiam absolute: quia concursus & consensus voluntatis humanæ, est effectus ipsius gratiæ eam applicantis, & determinantis ad agendum, & subjacet ordini prædestinationis, ut loquitur S. Doctor: ac proinde non solum est à Deo præscitus & prævisus, sed etiam prædefinitus ac prædestinatus: & sic exclusa manet scientia media, quæ docet Deum solum præscire, & prævidere futurum consentum voluntatis humanæ, non autem eam prædefinire, ac prædestinare.

D.

§. V.

Aliud argumentum diluitur.

214
S. Secundum & præcipuum scientiæ mediæ fundamentum deducunt Recentiores ex eo, quòd peccata sub conditione futura, certò à Deo cognoscuntur, ut constat de traditione Davidis à Ceilitis, si mansisset in Ceila, 1. Regum 23. Illa autem non possunt certo præsciri in decreto prædeterminante: Ergo antecedenter ad illud, Deus ea cognoscit per scientiam mediam. Major patet; Minorem autem probant Adversarii: quia si Deus haberet decretum prædeterminans circa peccata, absolute, vel conditionate futura, esset illorum causa, & illi attribueretur malitia peccati, quòd in unitate ejus sanctitati & bonitati repugnat.

215
Communis Thomistarum solutio distinguit in peccato conceptum entitatis, & actualitatis, à conceptu explicito deformitatis (sive hæc in privativo, sive in positivo consistat) & ad primum, concedit decretum positivum in Deo, ad secundum verò, decretum tantum permissivum: atque in his decretis docet cognosci à Deo peccata, ut futura, sive absolute, sive conditionate, ut disp. 4. art. 6. fuse declaravimus.

216
Sed contra hanc solutionem multis calumniis insurgunt Adversarii, objiciuntque primò, quòd

§. 3.

Calvi-